

CRAC de la setmana: Lola Santacatalina, premi Lo Grifonet 2014

“LA POLÍTICA SEMPRE HA ESTAT PRESENT EN LA MEVA VIDA”

Lola Santacatalina i Ubiedo (64 anys). Natural de Godella (València), resideix a les Terres de l'Ebre des de l'any 1977 i a Roquetes des del 1979. Va ser militant antifranquista, sindicalista, membre de moviments feministes i durant la transició va militar a l'independentisme extraparlamentari. Ja al segle XXI va ser la primera Coordinadora Territorial de l'Institut Català de les Dones a les Terres de l'Ebre, de la Generalitat de Catalunya. De formació Infermera i Antropòloga. Actualment és professora de la Universitat Rovira i Virgili.

Aquesta setmana s'ha anunciat des de *Òmnium Ebre* que ha estat la guardonada amb el premi *Lo Grifonet 2014*, el qual pretén reconèixer el treball en favor de la llengua, la cultura del país per part de persones o entitats de les Terres de l'Ebre.

Més Ebre: Quina sensació li ha produït el premi? Què creu que ha pogut tenir en compte el jurat per a atorgar-li?

Lola Santacatalina: És un honor rebre un premi d'aquestes característiques i no sé exactament per què l'he rebut, ja que l'únic que he fet és dur a terme tot allò amb el que he cregut i he considerat que calia dur a la pràctica. Realment la notícia ha estat una gran

“La lluita és per la independència i per una societat més justa. Si no és transformadora, per a mi no té sentit”

sorpresa, inesperada per a mi.

ME: Parli'ns de la seva vida professional.

Lola: De formació sóc infermera i antropòloga. Com a infermera he exercit durant anys en l'Hospital Verge de la Cinta, tant en tasques assistencials com de gestió. Des del 1993 estic en l'àmbit de la docència com a professora en la facultat d'infermeria impartint les assignatures d'antropologia, bioètica i algu-

nes més, a través de les quals he intentat treballar amb l'alumnat des d'una mirada crítica de la realitat sociocultural de la infermeria i la salut.

ME: Ha tingut motivació política al llarg de la vida?

Lola: La política sempre ha estat present en la meua vida, des del món del sindicalisme fins a la militància en l'independentisme d'esquerres passant per les diferents plataformes en defensa del territori, col·laborant també amb la creació del Col·lectiu de Dones a les Terres de l'Ebre, així com en formar part del primer consell de redacció de *l'Ebre Informes* l'any 1978 juntament amb Josep Bayerri i Josep Ma. Castells entre altres. Penso que és una obligació que tenim totes les persones d'interessar-nos per la cosa pública, ja que el benestar i la possibilitat d'una qualitat de vida per tothom depenen de la nostra implicació i participació activa. L'exemple el tenim ara aquí a Catalunya en els últims anys.

ME: Com valora la situació social de la dona?

Lola: Primer de tot, dir que penso que sempre s'ha de parlar de les dones en plural. Som diferents, diverses i en la nostra diversitat hem de pensar. Les dones, d'occident, ens trobem en un procés de canvi a l'igual que la societat, en general. Cada vegada estem més en l'àmbit públic i som més visibles com subjectes de drets. És un procés difícil d'aturar però encara hem de lluitar per reivindicar aquests drets i mantenir-los, ja que quan menys ho esperem tornem enrere i alguns i algunes no entenen que visquem com en els segles passats. També cal dir que les dones africanes, índies, llatinoamericanes, afganes, etc., en els seus contextos també lluiten dia a dia per l'alliberament de la dona. Amb això vull dir que aquí i allà continuem com fa segles, visibilitzats-nos i reivindicant els nostres drets com a dones.

ME: Parli'ns de la teua lluita a favor de la dona.

Lola: La meua lluita ha estat la de moltes generacions de dones, cadascuna a la seua manera. Lluitant per viure com una persona

lliure i respectada, tant a nivell personal com social i laboral. Temes com l'avortament, les relacions igualitàries, la llibertat sexual, la conciliació de la vida laboral i familiar, etc., són alguns pels quals moltes dones han lluitat, hem lluitat i seguirem lluitant perquè es facin reals, perquè tal i com està la situació actual, per desgràcia, no podem baixar la guàrdia.

ME: És possible la igualtat de gènere? Com hem d'avançar?

Lola: No és que sigui possible, és imprescindible. Si volem viure en una societat “justa, lliure i feliç” com deia el poeta, és absolutament imprescindible. I hem d'avançar com hem fet sempre intervenint en la societat i transformant-la (canviant-la). La societat patriarcal no té futur, és inviable, però sense voluntat política i social el camí és molt més difícil. En aquest camí és fonamental la inversió en formació i educació, per poder créixer com a persones crítiques i constructives. La responsabilitat és de totes, és social.

ME: Parli'ns de la teua visió del País Valencià.

Lola: El País Valencià és una part dels Països Catalans i és preciosa, és la meua terra!! I ara, en aquest procés de sobiranisme massiu, ens oblidem d'una part de la nostra terra, de la nostra gent, amb la que compartim cultura, llengua i lluita. La veritat és que la llavoreta de l'independentisme dels Països Catalans és en gran part valenciana, vull recordar que als anys 70 i 80 i també actualment moltes de les persones que varen teoritzar i fer possible el que avui en dia està succeint al principat eren del País Valencià. En aquells temps somiàvem en uns Països Catalans independents i socialistes, i sembla ser que ara excloum d'aquesta lluita part del territori, de la seua gent i gran part de les seues reivindicacions socials.

ME: Què et diuen noms com Joan Fuster, Vicent Andrés Estellés o Josep Guia?

Lola: Tres grans persones de la meua “terreta” que han ajudat d'una forma defi-

nitiva a arribar a on estem avui en tots els Països Catalans, a escala intel·lectual, cultural i nacional. Fuster i Estellés bàsics en tots els àmbits i ja uns clàssics i personalitats del pensament, cultura i política de la nostra nació. A Pep Guia l'estimo molt. Ha estat una persona molt present en la meua vida personal i política. Un gran independentista al costat de Jordi Moners, Salvador Balcells, Xavier Romeu, Vicent Partal, Paco Gas, Emigdi Subirats i molts altres intel·lectuals i activistes que en els anys 70, 80 i 90, anys difícils, varen lluitar tant al País Valencià com al Principat per una Catalunya lliure.

ME: Coneix els guanyadors d'edicions anteriors: el lingüista Joan Beltran, el músic i director de banda Octavi Ruiz i el professor i escriptor Manel Ollé? Què en destacaria d'ells?

Lola: A Joan Beltran i a Octavi Ruiz no els conec personalment. Conec a Manel Ollé, i penso que és una gran persona que sempre té una paraula amable per a dir, i és la seua humilitat el que el fa tan gran i estimat, a més a més de la seua vàlua intel·lectual i ètica.

ME: Com valora la política lingüística al País Valencià?

Lola: El poble valencià estima la seua llengua, la nos-

tra llengua, encara que, com en temps de Franco, cada vegada és més difícil utilitzar-la d'una forma habitual com a llengua vehicular. Però els temps canvien i estic segura que els Països Catalans sabran com reeixir d'aquesta etapa històrica mantenint, com així serà, la nostra llengua.

ME: Blau a la senyera?

Lola: La meua és l'estelada, i amb l'estel ben roig.

ME: Com veus tot el procés independentista? Com definiria la situació sociopolítica actual?

Lola: Estem aquí per la lluita de moltes generacions de persones que varen confiar en el nostre poble. El moment és històric però això no ens pot fer perdre de vista que la lluita no és només per la independència. És per la independència i per una societat més justa. Jo vinc, en els orígens, del PSAN (Partit Socialista d'Alliberament Nacional), i no enteniem la independència si no era per crear un país socialment més just, entenen per justícia el que tothom pugués viure en igualtat de drets i d'oportunitats per portar una vida digna. L'educació, la sanitat, el benestar de les persones, no ha de ser el privilegi i el negoci d'uns pocs sinó la normalitat de tots en la societat que volem construir, drets que

alguns dels que ara s'omplin la boca d'independència volen vendre, i estan venent actualment, a empreses privades per rendibilitzar les nostres vides. La independència si no és transformadora, per a mi no té sentit. Sempre hem dit que la independència als Països Catalans sense socialisme no és possible i als Països Catalans el socialisme sense la independència tampoc.

ME: Creu que Catalunya arribarà a ser independent algun dia?

Lola: Si i tant, ho espero i desitjo.

ME: Com és actualment el dia a dia de Lola Santacatalina?

Lola: Treballant, llegint... i gaudint de les meves filles i el meu nét.

ME: El premi li ha estat atorgat per *Òmnium Cultural* a l'Ebre. Com valora el paper d'aquesta entitat?

Lola: Ha estat i és un gran referent cultural i social, i actualment penso que està fent molt pel procés en el qual estem immersos.

ME: Com encara el futur Lola Santacatalina després d'aquest reconeixement?

Lola: Molt agraïda i a seguir lluitant, és a dir vivint.